

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale, sev Institutio Sacerdotvm, Ex Divinis Litteris Et Vetervm Patrvm Disciplina

**Torres, Alfonso de
Ingolstadii, 1604**

VI. De hospitalitate. §. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48973)

CAPVT VI.
 DE HOSPITALITATE:
 DE ELEEMOSYNA,
 ET LIBERALITATE
 SACERDOTVM:
 DE DECIMIS, OB VEN
 TIONIBVS, REDDITIBVSQVE
 ECCLESIASTICIS.

De Hospitalitate Sacerdotum.

§. I.

SVMMARIVM.

ANTIQVVS mos sanctorum hospitandi ami-
 cos, & peregrinos. 1. 2. 3. 6. 7.
 Qui recipit hospitio pauperem, recipit Chri-
 stum. 4. 5.

Sacerdos habeat curam hospitandi quotidie, maxime
 pauperes, & peregrinos. 8. 9. 10. 11. 12. 13.

Et ad id alios hortari debet. 13. 14. 15.

Neq; solum inuitandi peregrini, sed etiam trahendi. 16.

Æqualem mercedem habet cum peregrino hospes pere-
 grini. 17.

Hospitalitas indifferenter omnibus exhibenda. 18. 19.
 20.

Et cum hilaritate. 21.

V A D E

VADE, & adduc aliquos de tribu nostrá timen- 1
tes Deum, vt epulentur nobiscum. *Tob. 2.*

Foris non mansit peregrinus, ostium meum 2
viatori patuit. *Iob. 31.*

Frangere esurienti panem tuum, & egenos, va- 3
gosque induc in domum tuam. *Isa. 58.*

Qui recipit vos, me recipit: & qui me recipit, re- 4
cipit eum, qui me misit. *Matth. 10.*

Hospes eram, & collegistis me. *Matth. 25.* 5

Caritas fraternitatis maneat in vobis. Et hospi- 6
talitatem nolite obliuisci: per hanc enim latue-
runt quidam, Angelis hospitio receptis. Memen-
tote vincitorum, &c. *Heb. 13.*

Hospitales inuicem sine murmuratione. *I. Pet. 7*
cap. 4.

Communes faciendi cibi nostri frequen-
ter cum fratribus, maxime pauperibus:

CARITATIS recipiendæ, & habendæ maximum 8
erit fomentum, si frequenter inter vos commu-
nem cibum vestrum, mensamq; faciatis; & quan-
tum quisque præualet, crebrius panem salemq;
suum cum fratribus sumat. Per hæc dilectio com-
paratur, & causa boni totius in huiusmodi com-
munionem consistit: ideo communes facite cibos
vestros cum fratribus. Secundum Deum per hæc
temporalia officia pacis, & caritatis fructus æterna
gaudia cõparate. Multo autẽ sollicitius esurientes
reficite, sitientibus potum, nudis vestimentũ date,
egros uisite, vincidos iuuate, peregrinos in domibus
b 5 vestris

vestris suscipite, exemplo piissimi Patriarchæ Abrahamæ. *S. Clemens ep. I. ita refert ex persona S. Petri.*

Sacerdos habeat curam hospitandi quotidie, maxime pauperes.

9 CURAM hospitem, maxime pauperum, atq; debilibilium, orphanorum quoque, atq; peregrinorum habeat Presbyter, hosq; ad prandium suum quotidie iuxta possibilitatem conuocet, eisq; hospitium tribuat. *Iuo p. 6. c. 257. Ex Concil. Nannet.*

De eodem.

10 VT omnis rapinæ tollatur occasio, volumus vt Presbyteri, qui bonum exemplum caritatis omnibus ostendere debent, hospitales existant, iuxta Dominicum & Apostolicum præceptum, vt hospitalitatem tribuant iter facientibus: quia per hospitalitatem placuerunt quidam Deo, Angelis hospitio receptis. Et Dominus in iudicio diciturus electis: Hospes eram, & suscepistis me. Et Iob dicit: Ostium meum semper viatori patuit. *Idem Iob p. 6. c. 258. ex eodem Concil. Nannet.*

De eodem.

11 QVONIAM quidquid habent clerici pauperum est, & domus illorum omnibus debent esse communes, susceptioni peregrinorum, & hospitem inuigilare debent; maxime curandum est illis, vt de decimis & oblationibus Cœnobiis & Xenodochiis qualem voluerint, & potuerint, sustentationem impendant. *S. Hieron. 16. q. 1. c. fin. dist. 85. Archidiaconum.*

De eodem.

EST publica species humanitatis, vt peregrinus 12
 hospitio non egeat, suscipiatur officiose, pateat
 aduenienti ianua. Valde id decorum totius est or-
 bis existimatione, peregrinos cum honore susci-
 pere, non deesse mensæ hospitalitatis gratiam, oc-
 currere officiis liberalitatis, explorare aduentus
 hospitem. *S. Ambros. de off. l. 2. c. 21.*

De eodem: quodq; ad id alios hortari de-
 beant Sacerdotes.

HOSPITALEM Sacerdotem esse oportet, ne sit 13
 de numero eorum, quibus in iudicio dicitur: Ho- Mat. 25
 spes fui, & non suscepistis me. Qui enim Apo-
 stolum secutus fuerit, alios ad hospitalitatem debet
 invitare. Quo modo exhortator hospitalitatis po-
 teris esse, qui domum propriam hospitibus clau-
 dis? Si enim Sacerdos primum à seipso, & à dome-
 stica sua Ecclesia debet exigere, quod postea popu-
 lis imperet, si primum imitando Christum ipse de-
 bet facere, quæ postea populum doceat, necesse
 est, vt pauperes hospitiò recipiat, quoad hospitali-
 tatem facilius suo exemplo subditos attrahat, &c.
*Gratianus dist. 42. c. 1. Vide optimum decretum Concilij
 Parisiensis c. 14. Trident. Sess. 25. c. 8. de reform.*

De eodem.

PLACUIT, vt Presbyteri suas plebes moneant, vt 14
 ipsi hospitales sint, & nulli iter faciēti mansionem
 denegent; &, vt omnis rapinæ tollatur occasio,
 nihil

nihil carius vendant transeuntibus, nisi quanto
 mercato vendere possint. Quod si carius vender
 voluerint, ad Presbyterum transeuntes hoc refe
 rant, & illius iussu cum humanitate eis vendant
*Concil. Aruern. Et est canon sumptus ex vetusto codic
 quinq; librorum partialium l. 2. c. 103.*

De eodem.

¹⁵
Mat. 25 SECTATORES nos hospitalitatis esse non so
 lum Dominus Iesus admonet, cum se dicit in ho
 spitem receptum fuisse, sed etiam eius Apostolus
 omnibus pene suis præceptis. Propterea, beatissi
 mi fratres, vnumquemque nostrum oportet non
 solum semetipsum ad hoc opus hortari, sed etiam
 omnium fidelium mentes: vt possint apud Deum
 misericordiæ operibus pro nostris peccatis inter
 cedere, & nos ei per puram hospitalitatem recon
 ciliare. Si quis ergo nostrum non admonuerit, aut
 exemplum exhortationis suæ ipse prius non com
 probauit opere, indignationem proculdubio in
 curret Domini maiestatis. Prædicetur hoc nostrum
 mediocritatis statutum in auribus omnium Chris
 tianorum. *Concil. Matiscon. 2. c. II.*

Peregrini ad hospitium non solum inui
 tandi sunt, sed etiam trahendi.

¹⁶ *S. Gregor. hom. 23. super Lucam.*

Æqualem mercedem habet cum pere
 grino peregrini hospes.

¹⁷ QVALEM mercedem habet, qui propter Deum
 pere

peregrinatur, talem habet qui suscipit peregrinantem; & fiunt ambo æquales, & qui propter Deum refrigerat, & qui propter Deum laborat. *S. Chrysoft. super Matth. cap. 2.*

Hospitalitas indifferenter omnibus exhibenda.

IN hospitalitate non est habendus delectus personarum, sed indifferenter quibuscumque sufficimus hospitalis nos exhibere debemus. *Concil. Grangr. dist. 42. c. si quis despicit. cum seqq. ex. S. Chryso. S. Gregor. Moral. l. 21. c. 14.*

De eodem.

SI indifferenter omnibus dederimus, semper miseremur; si autem discutere cœperimus, numquam misericordiam præstabimus. *Idem. S. Chryso. ubi sup. super Matth. c. 25.*

De eodem.

OBSECUTVS est Loth Angelis, tamquam peregrinis, consuetudine hospitalitatis, liberatus à periculo ciuitatis, & temporale euasit incendium, & æternum consecutus est præmium. *Discite ergo, Christiani, sine discretionem exhibere hospitalitatem: ne, si forte cui domum clausuris, cui humanitatem denegaueris, ipse sit Christus. S. Augustinus contra quinq; hæreses.*

De eodem: quodq; dandum sit cum hilaritate.

OMNIBVS da, ne forte, cui non dederis, ipse sit Christus.

Chri-

Christus. Et, cui largiris, cum hilaritate largire; & quidquid tribuis, cum affectu tribue. Tribue misericordiam sine murmuratione; præbe eleemosynam sine tædio, &c. *S. Isidorus in norma viuendi, c. fin.*

De Eleemosyna, & Liberalitate Sacerdotum. §. 11.

SVMMARIVM.

ELEEMOSYNA omni pauperi præstanda. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 30. 39.
Et non precibus extorquenda. 37.

Cum prudentia tamen tribuenda. 34. 35.

Qui miseretur pauperis, in die mala liberabitur, honorat factorem eius, sceneratur ei, & offert sacrificium, neq; indigebit. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 31. 38.

Et rem suam in tuto collocat. 29.

Nec timebit inopiam. 33.

Quia plus abundarunt multi sacerdotes, quo plus indigentibus contulerunt. 36.

Iniquitas Sodomæ inter alias fuit auaritia aduersus pauperes. 12.

Penuria & fames proueniunt ex eo, quod pauperibus non subuenitur. 40.

Caritatem Dei non habet, immo est homicida Sacerdos, qui clericis & aliis indigentibus non subuenit. 17. 18. 19. 20.

Nec

Nec ab alio expectet beneficium. 32.

Prædonum crudelitatem excedit, qui negat subsidium pauperi debitum. 21. 22.

Cibus sacerdotalis transire debet in usum populi. 23. 24.

Et propriis oculis inopiam pauperum debet Sacerdos inquirere, & considerare. 36.

Res sacræ alienandæ pro alimonia pauperum, & redemptione captiuorum, & in illorum animos collocandi Ecclesiæ thesauri. 25. 26.

Dives utilis pauperi, & pauper diuiti, & ambo vario modo meritum consequuntur. 27. 28.

Eleemosynam præstare non sufficit, nisi etiam propria vita emendetur. 41. 42.

Eleemosynam facere, est iustitiam facere; & sua pauperibus, non nostra reddere. 43.

SI vnus de fratribus tuis, qui morantur intra portas ciuitatis tuæ in terra, quam Dominus Deus tuus daturus est tibi, ad paupertatem venerit; non obdurabis cor tuum, nec contrahes manum, sed aperies eam pauperi, & dabis mutuum, quo eum indigere perspexeris, &c. sed dabis ei; nec ages quippiam callide in eius necessitatibus subleuandis: vt benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni tempore, & in cunctis, ad quæ manum miseris. *Deuter. 15.*

Ex substantia tua fac eleemosynã, & noli auertere faciẽ tuam ab vlllo paupere: ita enim fiet, vt
nec

nec à te auertatur facies Domini. Quo modo potueris, ita esto misericors. Si multum tibi fuerit abundanter tribue: si exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri stude. Præmium enim bonum tibi thesaurizas in die necessitatis, &c. Panem tuum cum esurientibus & egenis comede, & de vestimentis tuis nudos tege. *Tob. 4. Prou. 21. 22. Eccl. 13.*

- 3 Si comedi bucellam meam solus, & non comedit pupillus ex ea, &c. brachium meum cum ossibus confringatur. *Iob. 31.*
- 4 Beatus qui intelligit super egenum & pauperem in die mala liberabit eum Dominus. *Psal. 40.*
- 5 Honorat factorem eius, qui miseretur pauperis. *Prou. 14.*
- 6 Feneratur Domino, qui miseretur pauperi & vicissitudinem suam reddet ei. *Prou. 19.*
- 7 Qui dat pauperi non indigebit: qui decipit deprecantem sustinebit pænuriam. *Prou. 28. 31.*
- 8 Animam esurientem ne despexeris: & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis neflixeris, & non protrahas datum angustianti. *Eccl. 4. Prou. 3.*
- 9 Mitte panem tuum super transeuntes aquas quia post tempora multa inuenies illum. *Eccl. 11.*
- 10 Conclude eleemosynam in corde pauperis, hæc pro te exorabit ab omni malo. *Eccl. 29.*
- 11 Qui facit eleemosynam, offert sacrificium. *Eccl. 35.*
- 12 Ecce hæc fuit iniquitas Sodomæ sororis tuæ super

superbia, &c. & manum egeno & pauperi non porrigebant. *Ezech. 16.*

Qui habet duas tuncias, det non habenti: & 13
qui habet escas, similiter faciat. *Luc. 3.*

Date eleemosynam: ecce omnia munda sunt 14
vobis. *Luc. 11.*

Vendite quæ possidetis, & date eleemosynā, &c. 15
Luc. 12.

Cum facis conuiuium, voca pauperes, debiles, 16
claudos & cæcos: & beatus eris, quia non habent
retribuere tibi; retribuetur autem tibi in resur-
rectione iustorum. *Luc. 14.*

Qui habuerit substantiam huius mundi, & vi- 17
derit fratrem suum necessitatem habere, & clau-
serit viscera sua ab eo: quo modo caritas Dei
manet in eo? *Ioan. 3.*

**Homicida Sacerdos est, qui clericis in-
digentibus non subuenit.**

Si quis Episcopus, vel Presbyter, cum sit aliquis 18
ex clericis egenus, ea, quæ sunt necessaria, non sup-
peditat, segregetur: sin autem perseueret, depo-
natur, vt qui fratrem suum interfecerit. *Canon. 59.*
Apostolorum.

De eodem.

Qui succurrere perituro potest, si non succur- 19
rit, occidit. *Lactantius Firmianus de vero Dei cultu, c.*
10. S. Gregor. Pastoral. p. 3. admon. 22.

De eodem.

**PASCE fame morientem: quisquis enim pa- 20
scendo**

scendo hominem seruare poteris, si non paueris
fame occidisti. *S. Ambros. dist. 86. c. eod.*

Prædonum crudelitatem excedit, qui
pauperibus subtrahit subsidium illis
debitum.

- 21 AMICO rapere quippiam, furtum est; Eccle-
siam fraudare, sacrilegum est; accepisse, quod pau-
peribus erogandum sit, & esurientibus plurimis,
vel cautum esse, vel timidum, aut (quod apertissi-
mi sceleris est) exinde aliquid subtrahere, omnium
prædonum crudelitatem superat, &c. *S. Hieron. 12.
q. 2. c. Gloria Episcopi.*

Caue, ne inter oculos tuos includas salu-
tem inopum, & tamquam in tumulis
sepelias vitam pauperum.

- 22 *S. Ambros. super Psal. 118.*

Sacerdotalis cibus in vsum populi tran-
sire debet.

- 23 Quo modo ille obseruator legis, atq; defensor,
panes & ipse manducauit, & dedit iis, qui secum
erant, quos non licebat manducare nisi solis Sa-
cerdotibus; nisi, vt per illam demonstraret figu-
ram, Sacerdotalem cibum ad vsum transitorium
esse populorum, siue quod omnes vitam Sacerdo-
talem debeamus imitari, siue quia omnes filij
Ecclesiæ Sacerdotes sunt? *Idem S. Am-*

brof. super Lucam, c. 6.

Finis

Finis Sacerdotis est, propria utilitate neglecta, aliorum commodis inservire.

*Vide sup. c. 1. §. de intentionis puritate, Hic est spiri- 24
tialis omnis, n. 7.*

Res sacræ alienandæ pro alimonia pauperum, & redemptione captiuorum.

AVRUM Ecclesia habet, non ut seruet, sed ut 25
eroget, & subueniat in necessitatibus. Quid prodest custodire, quod nihil adiuuat? An ignoramus, quantum auri, atque argenti de templo Domini Assyrij sustulerunt? nonne melius constat Sacerdos propter alimoniam pauperum, si alia subsidia desint, quàm sacrilegus contaminata asportet hostis? Nonne dicturus est Dominus: cur passus es tot inopes fame emori? Et certe habebas aurum, ynde ministrasses alimoniam. Cur tot captiui deducti in commercium sunt, nec redempti ab hoste occisi sunt? Melius fuerat, ut vasa viuentium seruasses, quam metallorum. *S. Ambros. 12. q. 2. c. eod. S. Gregor. lib. 6. ep. 13. & 35.*

In subditorum animis Ecclesiæ thesauri collocandi.

MAGNA prouisione opus est, ut Ecclesiæ fa- 26
cultates neque redundant, neque rursus desint; sed, quæ Ecclesiæ erogantur, continuo indigentibus sunt dispertienda. **Cæterum in subditorum**

animis, atq; beneuolentia, 'Ecclesiæ thesauri sunt collocandi. *S. Chrysoft, de Sacerdotio l. 3.*

Diues pauperi utilis, & pauper diuiti.

- 27 MIRABILITER prouidentia Diuina disposuit, vt essent in Ecclesia & sancti pauperes, & diuites boni, qui inuicem sibi ex ipsa diuersitate profecerent; cum ad æterna, & in corrupta præmia promerenda Deo gratias agerent accipientes, & Deo gratias agerent largientes. *S. Leo serm. 4. de ieiunio septimi mensis.*

Diues & pauper meritum vario modo consequuntur.

- 28 PAUPERIBVS posset Deus, quas vobis contulit, tribuere facultates, nisi, pro ineffabili misericordia sua, & illos iustificare vellet de patientia laboris, & vos de opere caritatis. *Idem S. Leo de ieiunio decimi, serm. 5. et 8. & serm. 1. de collectis.*

Res pauperibus erogata est in tuto.

- 29 PATRIMONIUM Deo creditum nec Respublica eripit, nec fiscus inuadit, nec calumnia aliqua forensis euertit: in tuto hæreditas ponitur, quæ Deo custode seruatur. *S. Cyprianus de opere, & elemosyna.*

Da pauperi, vt detur tibi : quia, quidquid pauperi dederis, tu habebis; quod pauperi non dederis, habebit alter.

*Cardinalis Petrus Rauennas. S. Basilius oratione 13. 30
de elemosyna.*

Deus se constituit debitorem eorum, quæ pauperi dantur.

DICIT tibi Christus : Da mihi ex eo, quod tibi dedi, de meo quæro, da, & redde. Habuisti me largitorem, fac me debitorem, habeam te fœneratorem. Temporalia mihi das, æterna tibi restituum, te ipsum tibi reddam, quando te mihi reddidero. S. August. serm. 15. de verbis Domini.

Qui non præstat beneficium, nec accipiet.

IN aliis hominibus nos ipsos cogitare debemus. Non meremur in periculo liberari, si non succurrimus: non meremur auxilium, si negamus. Nam, qui se à præstando auxilio remouet, etiam ab accipiendo remoueat necesse est. Quia nullius opera indigere se putat, qui alteri suam denegat. Lactantius de opificio Dei, c. 4. & de vero Dei cultu, c. 10. & 11.

Felix, qui non metuit inopiã ex eo, quod tribuit egeno.

FELIX quidem ille est animus, multumq; mirabilis, qui facultatum defectionem; benefaciendi

amore non metuit; & daturum sibi erogando non diffidit, à quo quod erogaret accepit. *S. Leo serm. 3. de ieiunio septimi mensis.*

Erogandum pauperibus cum prudentia.

- 34 MAXIME Sacerdoti hoc conuenit, ornare Dei templum honore congruo, vt etiam hoc cultu aula Domini resplendeat, impensas misericordie conuenientes frequentare, quantum oporteat largiri peregrinis; non superflua, sed competens, non redundantia, sed congrua humanitati: ne sumptu pauperum alienam sibi quærat gratiam, ne restrictiorem erga clericos, aut indulgentiorem se præbeat. Alterum enim inhumanum, alterum prodigum, si aut sumptus desit necessitati eorum, quos à sordidis negotiationis aucupiis retrahere debeas, aut voluptati superfluant. *S. Ambros. de offic. l. 2. c. 21. & c. 16. dist. 86. c. pulchra.*

De eodem.

- 35 SOLLICITE curandum est, ne commissa Sacerdotes indigne distribuant; ne quædam quibus nulla, ne nulla quibus quædam, ne multa quibus pauca, ne pauca præbeant quibus impendere multa debuerunt, ne præcipatione, &c. *S. Gregor. p. 3. Pastoral. admonit. 21. S. August. Enchirid. c. 76. dist. 86. c. non satis, cum seqq.*

Sacer-

Sacerdos non ducatur vocibus, sed vera pauperum necessitate, quam propriis oculis inquirat. Plus abundarunt multi Sacerdotes, quo plus indigentibus contulerunt.

SACERDOS, qui modum seruat, auarus nulli, sed ³⁶ largus omnibus est. Non enim solas aures debemus præbere audiendis precantium vocibus, sed etiam oculos, considerandis necessitatibus. Plus clamat operatori bono debilitas, quam vox pauperis. Videndus est ille, qui te non videt; requirendus ille, qui erubescit videri: ille etiam clausus in carcere occurrat tibi, ille affectus ægritudine mentem tuam personet, qui aures non potest. Scio, plerosque Sacerdotes, quo plus contulerunt, plus abundasse. *S. Ambros. de off. l. 2. c. 16.*

Non est perfecta pietas, quæ precibus extorquetur.

S. August. tract. de misericordia.

57

Non moritur mala morte, qui in pauperes fuerit liberalis.

NON memini me legisse, mala morte mortuū, ³³ qui libenter opera caritatis exercuit. Habet enim multos intercessores; & impossibile est, multorum preces non exaudiri. *S. Hieron. ad Nepotianum.*

Mendici Dei sumus. Ut agnoscat ille mendicos suos, agnoscamus nos nostros.

S. August. serm. 5. de verbis Domini.

39

Pænuria & fames proueniunt ex eo, quod pauperibus non subuenitur.

- 40 Si quando fames & pænuria, & rerum omnium egestas opprimit mundum, sciamus hoc ex ira Dei descendere, qui in pauperibus, si non suscipiant eleemosynam, fraudari legitur, & sua possessione priuari. *S. Hieron. super Malach.*

Non sufficit, eleemosinam præstare, nisi quis etiam propriam vitam emendet.

- 41 Qui indigenti proximo exteriorem substantiam præbet, sed vitam suam à nequitia non custodiat, rem suam Deo tribuit, & se peccato. Hoc quod minus est, obtulit auctori, & hoc, quod maius est, seruauit iniquitati. *S. Gregor. Moral. l. 19. c. 14. l. 12. c. 23. p. 3. Pastoral. admonit. 21.*

De eodem.

- 42 Non te fallant, qui per eleemosynas largissimas quasi libet fructuum suorum, vel cuiusq; pecunie impunitatem se emere existimant, in facinorum suorum immanitate, ac flagitiorum nequitia permanendo. Non solum enim hæc faciunt, sed ita diligunt, ut in eis semper optent tantum, si possint, impune versari. Qui autem diligit iniquitatem, odit animam suam; & qui odit animam suam, non est misericors, sed crudelis: diligendo quippe eam secundum sæculum, odit, eam secundum Deum. Si ergo vellet ei dare eleemosynam, per quam munda illi essent omnia, odisset

set eam secundum sæculum, & diligeret secundum Deum. Nemo autem dat eleemosynam quamlibet, nisi, unde det, ab illo accipiat, qui non eget: & ideo dictum est: Misericordia eius præueniet me. *S. August. Enchirid. c. 75. & 77. Iuop. 17. c. 130.* *Psal. 58.*

Eleemosynam facere, est iustitiam facere; & sua pauperibus reddere, non nostra.

Cum quælibet necessaria indigentibus ministramus, sua illis reddimus, non nostra largimur, *43* iustitiæ debitum potius soluimus, quàm misericordiæ opus implemus. Unde & ipsa Veritas, cum de misericordia cautè exhibenda loqueretur, ait: Attendite, ne iustitiam vestram faciatis coronam hominibus. Cui sententiæ *Mat. 6* Psalmista concinens, ait: Disperdit, dedit pauperibus, iustitia eius manet in sæculum sæculi. Cum enim largitatem impensam pauperibus præmisisset, non hanc vocare misericordiam, sed iustitiam maluit, quoniam, *Ps. 112.* quod à communi Domino tribuitur, iustum profecto est, ut, qui accipiunt, eo communiter utantur. *S. Gregor. p. 3.*

Pastorali admonitio-

ne 22.

e s De

*De Decimis, Obuentionibus, Re-
ditibusque Ecclesiasticis.*

§. III.

SVMMARIVM.

TERRA Sacerdotum est immunis. 1.
Primitiæ, & decimæ, Sacerdotum sunt, nec
aliud habebunt, quia Dominus possessio
hereditas, & portio eorum est. 2. 3. 4.

Et hoc eis præstat, ut possint vacare Deo. 5. 9.

Sacerdotes, bonorum Ecclesiæ non possessores, sed dis-
pensatores sunt, neque eis quasi propriis, sed quasi
commendatis, uti debent. 6. 7.

Quia eorum bona pauperum sunt, præter victum, &
vestitum. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17.

Utpote quæ sint redemptio peccatorum 18. 19. 20.

Et ideo grauer peccant, qui alieno sanguine pasti, offi-
cio suo desunt. 19.

Propterea fructus Ecclesiæ caute possidendi. 20.

Nec consanguineis distribuendi. 21.

Nec illis, qui parentum opibus sustentari possunt. 22.

Sed inter pauperes clericos, vel laicos, & Ecclesiæ
eiusque restorationem erogandi. 23. 24.

Decimæ in quatuor partes diuidendæ. 7. 8.

Quas qui fideliter soluerit, & spiritualia, & tempora-
lia bona recipiet. 25.

ISVBIECIT terram Pharaoni, & cunctos populos
eius, præter terram Sacerdotum, quæ à Rege
tradita fuerat eis: quibus & statuta cibaria ex hor-
reis publicis præbebantur. Gen. 47.

Omnes

Omnes primitiæ, quas offerunt filij Israël, ad
Sacerdotem pertinent: & quidquid in sanctuari-
um offertur à singulis, & traditur manibus Sacer-
dotis, ipsius erit. *Num. 5.*

Filiis Leui non dabis partem in medio fratrum
suorum, quia ego portio eorum Dominus Deus
ipforum. *Num. 18.* Nihilq; aliud possidebunt, deci-
marum oblatione contenti, quas in vsus eorum,
& necessaria separavi. *Ibidem. Deuter. 16. 18.*

Non erit eis hæreditas, ego hæreditas eorum:
& possessionem non dabitis eis in Israël, ego enim
possessio eorum. *Ezech. 44. Deuter. 10. Eccl. 41.*

Præcepit Ezechias populo habitantium Ieru-
salem, vt darent partes Sacerdotibus, & Leuitis, vt
possent vacare legi Domini. *2. Par. 31.*

**Sacerdotes, bonorum Ecclesiæ non pos-
sessores, sed dispensatores sunt.**

s. August. ep. 50.

**Decimis non quasi propriis vtendum, sed
quasi commendatis; & in quatuor par-
tes diuidendæ.**

INSTRVENDI sunt Presbyteri, pariterq; admo-
nendi, quatenus nouerint decimas & oblationes,
quas à fidelibus accipiunt, pauperû, & hospitû, &
peregrinorû stipendia; & non quasi suis, sed quasi
cõmendatis vti. De quibus omnibus sciant ratio-
nẽ posituros in conspectu Dei; & nisi eas fideliter
pauperibus, & iis, quibus iussi sũt administrauerint
damna

damna passuros. Qualiter verò dispensari debeant, Canones sancti instituunt; scilicet vt quatuor partes inde fiant, vna ad fabricam Ecclesiæ releuandam, altera pauperibus distribuenda, tertia Presbyteris, siue Clericis exhibenda, quarta Episcopo reseruāda; vt quidquid exinde iusserit, prudenti consilio fiat. *Iuop. 3. c. 204. ex Concil. Nannensi.*

De eodem.

8 QVATVOR tam de redditu, quam de oblatione fidelium (pro vt cuiuslibet Ecclesiæ facultas admittit) conuenit fieri portiones. quarum vna sit Pontificis, altera Clericorum, tertia pauperum, quarta est fabricæ applicanda. De quibus, sicut Sacerdotis intererit integram ministris Ecclesiæ memoratam dependere quantitatem; sic clerus vltra delegatam sibi summam nihil insolenter noverit expetendum. *Gelasius Papa 12. q. 2. c. eod. cum seqq.*

Bona clericorum pauperum sunt, præter victum & vestitum.

9 RES pauperum non pauperibus dare, par sacrilegio crimen esse dignoscitur. Sane patrimonium pauperum facultates sunt Ecclesiarum; & sacrilega eis facultate subripitur, quidquid sibi ministri & dispensatores, non vtique domini, vel possessores, vltra victum accipiunt, & vestitum. *S. Bernardus in declamat. super illud Matthæi: Ecce nos reliquimus omnia.*

De

De eodem.

QVID QVID, præter necessarium victum & vesti- 10
tum simplicem de altari retines, tuum non est, ra-
pina est, sacrilegium est. *Idem S. Bernard. ep. 2. ad
Fulconem.*

De eodem.

ALIENA rapere conuincitur, qui ultra necessa- 11
ria sibi retinere probatur. *S. Hieronym. dist. 42. in
principio.*

De eodem.

MEMENTO, quod pauperem vitam Sacerdos 12
gerere debet; & ideo, si superbiam habet, si ma-
gno beneficio gaudet, præter victum & vestitum,
quod superest pauperibus dare non differat, quia
omnia pauperum sunt. *S. August. epist. 39. ad fra-
tres Eremi.*

De eodem.

Si ego pars Domini sum, & funiculus hæredi- 13
tatis eius, nec accipio partem inter cæteras tribus;
sed, quasi Leuita & Sacerdos viuo de decimis, &
altari seruiens, altaris oblatione sustentor, habens
victum & vestitum, his contentus ero, & nudam
crucem nudus sequar. *S. Hieron. 12. q. 1. c. Clericus.*

De eodem.

TIMEANT Clerici & ministri Ecclesiæ, qui in 14
terris Sanctorum, quas possident, tam iniqua ge-
runt, vt stipendiis, quæ sufficere debeant, minime
contenti, superflua, quibus egeni sustentandi fo-
rent, impie sacrilegeq; sibi retineant, & in vsus sue
super-

418 INSTITVT. SACERDOTVM
superbiæ, luxuriæq; victum pauperum consume-
re non vereantur. Duplici profecto iniquitate
peccant, & quod aliena diripiant, & sacris in suis
libidinibus, & vanitatibus abutantur. *S. Bernardus*
serm. 44. super Cantica.

De eodem.

15 QUANDO poterit necessariis esse contentus, qui
eo animo introiuit, vt stipendia clerici in vsus vo-
luptatis, curiositatis, & vanitatis congreget, seruet,
& expendat? &c. *S. Bonauen. in Phar. l. 1. c. 23. ex eod.*
S. Bernardo.

De eodem.

16 VNDE clericis existimas exuberare rerum af-
fluentiam, vestium splendorem, mensarum luxu-
riam, congeriem vasorum argenteorum & aureo-
rum, nisi de bonis Ecclesiæ? Inde est, quod illa pau-
per, & inops, & nuda relinquitur, facie miseranda,
inculta, hispida. Propter quod non est hodie Ec-
clesiam ornare, sed exponere; non instruere, sed
prostituere; non est pascere gregem, sed mactare,
& deuorare: dicente Domino de illis: Qui deuo-
Psal. 52. rant plebem meam, sicut escam panis. *Idem S. Ber-*
nard. serm. 78. inter paruos.

De eodem.

17 QVI ditior est Sacerdos, quam venit ad Sacer-
dotium, quidquid plus habuerit, non filiis debet
dare, sed pauperibus, & sanctis fratribus, & dome-
sticis fidei, qui vincunt merita liberorum; vt red-
dat ea, quæ Domini sunt, Domino suo, &c. *S. Hieron.*
super Ezech. c. 46.

Decimæ

Decimæ sunt redemptio peccatorum.

SOLLICITE curent Presbyteri de subditorum 18
salute, quia, quod ab illis accipiūt, redemptio pec-
catorum est. Et ideo non glorientur talibus sum-
ptibus uti, sed magis timeant, quod in veteri te-
stamento de Sacerdotibus dictum est: Iniquita-
tem populi debere eos portare. Et ideo cum ma-
gno timore super eos solliciti sint, quorum bonis
participantur, quia magnum periculum est, iudi-
cem fieri vitæ alienæ, qui nescit tenere moderami-
na vitæ suæ. *Iuo p. 6. c. 183. ex S. Augustino.*

Luc. 10.

**Graue peccatum Sacerdotum, qui alieno
sanguine pasti officio suo desunt.**

DEDIT illis regiones gentium, & labores po- 19
pulorum possederunt, ut custodiant iustificatio-
nes eis, & legem eius requirant. Duplici ergo no-
mine rei sunt, si officio suo desint; altero, quod le-
gem Dei violant; altero, quod panem suum man-
ducantes, alieno sanguine pascuntur. Pensate er-
go, fratres, quantæ damnationis est, sine labore
percipere mercedem laboris; quanti criminis, pre-
tia peccatorum accipere, & nihil contra peccata
prædicando dicere. *S. Gregor. hom. dignus est merce-
narius.*

Psa. 104

**Fructus Ecclesiastici caute possidendi,
quia sunt peccata populi.**

VÆ, vę tibi, clerice, mors in olla, mors in tuis 20
deliciis est, ob id maxime, quia peccata populi
constat esse quæ comedis. **Sumptus Ecclesia-
sticos**

sticos gratis habere te putas? cantando, vt aiunt, tibi prouenire videntur. Bonum erat magis fodere, aut mendicare: peccata enim populi comedis. Sollicitus esto, tanquam rationem redditurus pro eis, gemitus fundere, dignos agere pœnitentiæ fructus: alioqui tibi noueris imputanda, quæ modo inter delicias comedis, & parui pendis. *S. Bernard. in declam. super Ecce nos reliquimus omnia.*

Bona Ecclesiastica consanguineis non distribuenda.

- 21 OMNINO interdicit sancta Synodus Episcopis, ne ex redditibus Ecclesiæ consanguineos, familiaresue suos augere studeant; cum & Apostolorum Canones prohibeant, ne res Ecclesiasticæ, quæ Dei sunt, consanguineis donent; sed, si pauperes sunt, vt pauperibus distribuant. Eas autem non distrahant, nec dissipent illorum causa. Immo quam maxime potest, eos sancta Synodus monet, vt omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosq; carnis affectum, vnde multorum malorum in Ecclesia seminarium extrahitur, penitus deponant. Quæ vero de Episcopis dicta sunt, eadem in quibuscunq; beneficia Ecclesiastica, tam sæcularia, quam regularia obtinentibus, pro gradus sui conditione obseruari decernit. *Concil. Trident. sess. 25. c. 1. de reform. Canon Apostolorum. c. 39. 59. 75. Conc. Tolet. 10. c. 3. Antiochenum. c. 25. 12. c. 2. c. quisquis. 12. q. 1. c. sint manifestæ. c. Episcopi. c. 1. Ecclesiæ cum seqq. dist. 86. c. est probanda.*

Sacri

Sacrilegium est, nutrirī bonis pauperum
eos, qui parentum opibus sustentari
possunt.

CLERICOS illos conuenit Ecclesiæ stipendiis
sustentari, quibus parentum & propinquorum
nulla suffragantur: qui autem bonis parentum, &
opibus sustentari possunt, si quod pauperum est
accipiant, sacrilegium profecto committunt, &
per abusionem talium iudicium sibi manducant,
& bibunt. *S. Hieron. ad Damasum. 16. q. 1. c. fin.*

Sacerdos bona sua qualiter diuidere de-
beat; & de clericis indigentibus.

SACERDOS, cui dispensationis cura commissa
est, non solum sine cupiditate, sed etiam cum lau-
de pietatis, accipit à populo dispensanda, & fide-
liter dispensat accepta: quia omnia sua aut parenti-
bus relinquit, aut pauperibus distribuit, aut Ec-
clesiæ rebus adiungit, & se in numero pauperum
paupertatis amore constituit; ita, ut inde pauperi-
bus subministret, inde & ipse tamquam pauper
voluntarius uiuat. Clerici quoque, quos pauperes
aut voluntas, aut natiuitas fecit, cum perfectione
virtutis vitæ necessaria siue in domibus suis, siue
in congregatione uiuentes accipiunt: quia
ad ea accipienda non eos habendi cu-
piditas ducit, sed cogit uiuen-
di necessitas. *S. Prosper de
uita contempl.
l. 2. c. 1.*

d

Bene-

Beneficiati tenentur ad templorum re-
staurationem.

34 QVICVMQVE beneficium Ecclesiasticum ha-
bent, ad tecta Ecclesiæ restauranda, vel ipsas Ec-
clesias emendandas omnino adiuuent, & nouam
decimam reddant. *Concil. Mogunt. c. 42.*

Decimam soluentes & temporalia, &
spiritualia bona recipient.

35 DECIMÆ, tributa sunt egentium animarum.
Quod si decimam dederis, non solum abundan-
tiam fructuum recipies, sed etiam sanitatem cor-
poris, & animæ consequeris. Non igitur Domi-
nus Deus præmium postulat, sed honorem: Deus
enim noster, qui dignatus est totū dare, decimam
à nobis dignatus est recipere, non sibi, sed nobis si-
ne dubio profuturam. Sed si tardius dare pec-
catum est; quanto magis peius est

peccatum, non dedisse, &c. *S. Au-
gust. 16. q. 1. c. eod.*

